

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Kiskorúak védelme.

Hazánk több törvényhatósága foglalkozott avval a kérdéssel, hogy miként lehetne a kiskorú ifjuság erkölcsait a mai állapotoknál még behatóbban megvédelmezni.

Ez a kérdés nem olyan csekély fontosságú, mint első tekintetre látszik. Mert az ember értelmes szociális lény lévén, nála minden cselekedet, minden haladás, minden előmenetel szorosan összefügg az erkölcsiség kérdésével, az erkölcsiség pedig a fejletlen korban, illetve a fejlődő korban szorul leginkább védelemre és ápolásra.

Az eddigi védelem és ápolás nem elégíthet ki bennünket, mert a koresmákban és a nyilvános mulató helyeken csak a 14-ik életévig védi határozott tilalommal a mindkét nemű kiskorúak erkölcsait, pedig az ember 14-ik életévig csak bimbónak tekinthető és evvel az évvel ha sokakra nézve, sajnos, a nevelés megszűnik is, de a hatósági felügyelet és a káros behatások szigorú visszatartása nem szűnhetik meg. Hiszen épen

a 14-ik életév után kezdődik a legveszedelmesebb időszak: a nemi érés és ébredés kora, a mikor az ember erkölcsileg a legfokozottabb gondozásra és felügyeletre szorul, mert igen soknak ettől a korától függ a későbbi egész élete.

Ha ekkor szabadjára eresztik az ifjút, igen sok belepusztul, belebetegszik a kicsapongásba, igen sok az alkoholizmusra és olyan szenvedélyekre adja magát, a melyek egész életét lenyűgözik, gonosz betolyás alá veszik, — a jó irányt lelkeben elgyöngítik és az elgyöngített emberi lelket minden bűn, minden gonoszság könnyen a hálójába keríti.

Ha ekkor erélyesen védelmezzük a fejlődő ifjuság erkölcsait, akkor nem azt érdemeljük, hogy mint unalmas erkölcsbírákat kineveessenek, hanem mi leszünk hazánk és nemzetünk legnagyobb jótévedői, mert a tiszta erkölcsű ifjuság munkára képesebb, szabad és független, a kitől minden jó és nemes ügy fölkarolása várható, a ki munkájával és törekvésével vagyonát gyarapítja, a kit a haladás és előmenetel ügyei érdekelnek.

Nemrég erkölcsitelen írók azt vallották be, hogy azért irnak és terjesztenek erkölcsitelen dolgokat, hogy a magyarság „ez az élhetetlen faj”, minél előbb kipusztuljon a földről az erkölcsitelenség által és életre valóbb faj foglalja el a helyét. Tudják ezek nagyon jól, hogy az erkölcsiség középpontja az életnek, ettől függ az ember egész iránya és tevékenysége, vagy téltensége, ez irányozza egész előhaladását és egész életét.

Védelmezd a jó erkölcsöt, ezzel gyarapítod a munkát, a vagyont, a jó törekvéseket, ezzel tartalmat adsz az életnek!

A vallásnak is az az értelme és legfőbb érdeme, hogy olyan alapokra helyezi az erkölcsök tanítását és gyakorlását, a melyek örök tekintélyük folytán általános érvényűek térben és időben. Ha nem a jó és a jobb erkölcs volna a vallásnak célja, akkor igazuk volna azoknak, a kik ellenségei a vallásnak. Régi mondás az és a legnagyobb vallásalapítótól származik: „gyümölcséről ismerik meg a fát.”

A vallási nevelés azonban társadalmunk mai szétzilált állapotában nem tud mindenhová elhatni, azért a világi ható-

TÁRCZA.

Kigyós Bogyi bácsi peres esete.

Irta: SZÉCSI ISTVÁN.

Kigyós Bogyi bácsi harmadizigleni szomszédom volt nekem, ha az utczán, a másodizigleni pediglen akkor, ha a kerten számított a szomszédoságot; földjeink is csaknem mind szomszédosok voltak s ha még azt is hozzáadom, hogy udvari fuvarosom, gazdasági jogtanácsosom is volt, ebből azután láthatja a nyájas olvasó, hogy Bogyi bácsi nem közömbös személyiség egyéniségem előtt, hanem sok és érdekes érintkezésünk által mintegy baráti viszony fejlődött ki közöttünk.

Ezen baráti viszonynak, — mint minden rendesen elrendezett dolognak a világon, — megvolt a maga tény és árnyoldala. A fényoldala az volt, hogy én Bogyi bácsinak speciálisan és urasan kikaeskaringszóztam beszédét igen szívesen elhalgattam és ezekből szép kis „ékesszó-lástant” szerkesztettem, az árnyoldala pedig az volt, hogy az öreg néha annyira belemelegedett a beszédbe, miszerint a legszebb cikornyázás daczára és szívesen vettem volna, ha egyidőre megszakadt volna a „társalgás” fonala. Később ki találtam az utóbbi ellen egy jó ellenszert, mely mindenkor hatott, ugyanis beszédembe rengeteg idegenszót kevertem, mit az öreg nem értvén, hamar beadta a kulcsot és elillant az idegen szavak ijesztő sokaságától. Például, ha

előttem valami ellenszenves emberről beszélt, ilyen formaképen szóttam hozzá:

— A judex curiae rendelete értelmében, ha valami exceptivájú lett volna a Bogyi bácsi personalitása ellen, azt neki extemplo produkálnia kellett volna.

A ilyenekre azután rendesen azt felelte:

— Igen, igen! Ténlegesen így van. Azután elbucsuzott.

Volt Bogyi bácsinak valamikor egy pöre s ha beszédre akartam serkenteni, rendesen azt hoztam föl belemelgetőül. De lássuk hát a per történetét úgy, miként azt a legilletékesebb személy, maga Bogyi bácsi az ő saját szavaival előadja:

— Varga Pesta bácsinak a lábán olyan nagy daganat ténlegelt mióta a gyólfáról leestelgett, hogy a Bimbót, a tehenét, nem tudta a tugarri vásárra bevinni, hát a rimaszécsi vásár előtt legyőtt hozzám nagy sántítva, hogy azt mondja:

— Bogyi! vidd el te holnap a szécsi vásárba a Bimbót, téged letjobban ösmerlek én is meg a Bimbó is, százhusz pengőért add oda; alább ne, ha meg többet kapsz érte az a tied.

Kaptam az alkalmon, hátha hőköl valami a Bimbón, hát elvezettem.

Igen jó szerencsével jártam, mert hogy százharmincz pengőt kaptam érte, hát ebből még tíz pengő nekem hőkölt, — de így gondoltam, az asszonyoknak csak öt pengőről teszek számkivetést, a többit meg mulatság irányában helyezem el.

Feledig a Laczi koma kocsián gyöttem, de

hogy a koci hátuljához kötött csikó már vagy ötször megharapott, hát megállítottam, oszt leszálltam, hogy majd haza vonaglok már én innen tíz krajczárért Szerencsére találkozok a mostani vöm becses apósával, aki már akkor is jó emberem volt, bementünk a vendéglőbe egy kis itókára. Mondom, hogy kicsire, de bijaz nagy lett á, a nászom úgy itt, mintha követválasztás lenne, nem sokára ő végig dőlt a lócán és elaludt, én meg szivaroztam. Hát egyszer csak oda lép egy iromba gunyás ur, azt mondja, hogy ő könyv ágnes, utazó. Mondok, hogy a jegyet ott adják hozzá a másik házba, ahun mindég esengetnek. Azt mondja, nem kell neki, mer' hogy van neki esztendősi jegyi, csak látja, hogy nagyon művelt életü ember vagyok, hát ő még jobban kiseretne köszörülni az eszemet; de mondok, nem kell azt már, hogy a falumba én vagyok a legtudalmasabb, annyira megműveltem már becses elmémet a kalendáriumok s ujságok szellemével, hogy már-már eltévedek a tudományok labirantusába.

El is tudok én mindent gonduni szépen, csak kiszavalni nem tudom egészen. Azt mondja, hogy vagyon neki olyan esuda Könyvi, hogy abból még hétszer tudalmasabb leszek. Hogy hívják azt? mondok. Követek könyvi, azt mondja, mer' hogy aki azt megveszi meg olvas is belüle, hát ha akar követ is lehet, olyan okos lesz. Közbe-közbe mindég csak biztatott, hogy hajtogassuk a félmesszelyest, úgy, hogy rátéllegelt a könyv megrendelésire, azután ott hagyott. Én is úgy tettem azután, mint a nászom, leheve-

ságoknak kötelességük ott is gondoskodni az erkölcsök védelméről, a hová az egyházak keze el nem ér.

Mert a társadalmi élet a közelmúltban meglehetősen kezdett a pogányságba visszasülyedni, a mennyiben tulságosan nagy szabadságot adott a rosszra.

Hiszen rossz is van a világon, annak is kell élni, hogy a jóknak próbakövük legyen.

De abban a veszedelmes, fejlődési korban ne engedjük az ifjúságot az alkohol és a nemi élet durva próbakövein lelkileg, sőt testileg is megromlani vagy elpusztulni.

Ugy tudjuk, már a szomszéd Borsod vármegye törvényhatósága is komolyan foglalkozott evvel a kérdéssel.

A kérdés mostani formája az, hogy az éretlen ifjúság ne 14—15 éves korig, hanem legalább 18 éves koráig védve legyen minden durva csábítástól. Ezért aztán úgy szigorítják a koresmákra és mulató helyekre vonatkozó szabályrendeleteket, hogy ott 18 éven aloli kiskorúaknak nincs helyük, nekik sem a koresmában sem annak ajtaján kívül semmiféle szeszes ital ki nem szolgáltatható és a tilalom ellen vétő koresmáros a legszigorubb büntetéssel sújtják. A leányokra nézve pedig eddig tilos volt 14 éven alul levőt ilyen üzletben alkalmazni, ezután tilos lesz 18 éven alul ilyen üzletben tartani a nőket.

Ezeket tervezik és sok helyen már be is hozták magyar törvényhatóságaink. Erre pedig sok szomorú romlás tapasztalata indította őket, leginkább pedig az, hogy Erdélynek egy törzsökös magyar népét: a székelységet életerejében támadta meg az alkoholizmus s ha a veszedelmet idejében meg nem állítják, egész vidékek népét elpusztítja az iszákosság és annak következménye.

Nálunk is igen sok a panasz, évről-évre növekszik a nép iszákossága, a melynek itt-ott nincs betevő falatja, de pálinkára mindig jut, mert gyerekkorá-

redtem, mer' hogy éreztem, hogy egy cseppet már én is szeszélyes vagyok a sok félmesszelytől. Öreg este volt mikor felbolygatott a nászom, hogy sivitett már a vonat, hát gyerünk. Felültünk, én legelőbb meglényegelttem a Bimbó árát, megvolt; a palástolt pénzem, — ami még megmaradt, — beleelemeztem a báránybőr süvegbe, mer' hogy azt nem szokta az asszony porolni, csak azután gondoltam a követek könyvire, meg az iromba gunyás urra, de mivel már nem leledzettem olyan veszélyes állapotba, hát kezdtem bálni, hogy megparancsoltam.

Most jutott csak elmémbe, hogy egy papiros darabot is adott a rendelésemről, ki is kerestem a mentelkém zsebéből, hát az állt rajta, hogy megrendeltem a „Pallós Nagy Laczó komát”, Pallas Nagy Lexikonját, lefizetéses részletre.

Mit csinál ilyenkor a magamhoz hasonló szőrü ember? Mit? Hát bánatába iszik.

Be is mentünk a talpig szőrös zsidóhoz, onnan osztóg má' az anyókom czipelt haza, engemet is meg a nász uramat is jól hátba tüllegelt, osztóg mindentéle állathoz hasonlítgatott, csak éppen emberi állathoz nem. (Ezt má' én csak másnap reggel éreztem és hallottam.)

Reggel, mihelyest az Isten sugara legelsőt sültött, talpon voltam, de bijon a Bimbó árát, meg a kabátomat hijába kerestem, mer' ahogy az asszony lenyugtattott, hát mind leszedte rólam az embert mutató gunyát, mer' ahogy ő beszéli, mikor hazagyöttem, hát a Bimbó megborjazott, pedig csak az ára volt a zsebembe.

tól hozzászókött és a garat mindig jobban kívánja ezt a tüzes vizet.

Ettől pusztul a tüdő, butul az ész, satnyul a nemzedék, munkára, katonai szolgálatra folyton alkalmatlanabbá válik.

Nagyon itt az ideje, hogy utját álljuk annak a veszedelemnek, a mely a kiskorúak iszákossága és erkölestelensége révén észrevétlenül elpusztít egész nemzedékeket. Ideje, hogy ne várjuk be a tizenkettedik órát, hanem még a kellő időben okuljunk a szomorú példákön és kövessük más törvényhatóságok példáját, a melyek hathatósabb eszközökkel sietnek az ifjúság erkölesét a káros méltelytől megóvni.

Ha ezt megtesszük, nem az „erkölesi csöszök” gunynevére leszünk érdemesek, hanem örök betűkkel írják neveinket a történelem lapjaira azok, a kik tudják, hogy nemzetünk gyarapodása, munkaképessége, előhaladása, egész élete az ifjúság jó erkölesén mulik és mi azoknak megvédésére sietünk hathatós eszközökkel.

Széljegyzetek.

... én nem tudom, hogy Ön hogyan vélekedik, de engem azok az állapotok kétségbejitenek. Hiszen én boldog apának érzem magam. Most, hogy deresedik a fejem, minden örömöm abban van, hogy nem éltem hiába; hogy vannak képzett derék fiaim, akiknek én atyjuk vagyok. Higyje el, én csak azért emlékszem szívesen vissza életemre, ennek örömeire, de bajaira, izzadtságban leélt egyes napjaira is. És csaknem legszebb jutalmamat találok ebben az egy szóban, mikor szerető és hálás gyermekeimnek ajkairól ezt a minden igazi férfit önérzettel eltöltő szót hallok: *atyám!*

De lássa, én figyelemmel kísérem jól a francziáknak mindent laicizáló, kollektiv világnézeten alapuló törekvéseit. Kezdetben, míg nem tudtam észrevenni, hogy az embert is csak a tömegmennyiség szerint kezelik, rokonszenveztem ez irányzattal. Nem vagyok elfogult ember. Azért a törekvések elleni vétőt, tiltakozást, tülhajtott vallási és erkölesi érzékenykedésnek minősítettem. Sőt magam is kicsinyeskedésnek véltem a haladás nevében. Mert úgy látszik, az emberben a természettől nyert forradalmi hajlam állandóan eleven és az írás is tanu rá, hogy

Tartott is az asszony holmi prédikáló szavalatot, ilyenképen:

— Ejnye! Bógyi, Bógyi! bomolyak meg, ha nincs kigyelmed megesalatközva az elméjébe, mer, hogy ilyenéig való dolgot épeszü emberi állat nem cselekedhet. Azután alapszabályszerűen meg ténlegesen lebotránkozott, annyira, hogy én sem állhatván szó nélkül, csunyan össze szórakoztunk.

Az asszony rit is, mer, hogy egy cseppet meg is feszélyeztem sok szárajárásáért, két napig is kalandozott tüle a feje.

De rendjén lett volna már a szénám, csak a követek könyvi ne bántotta volna a lelkiismeretemet, hát, ha még az is meggyön, az asszony kérdezte is a czédulára, hogy micsodás reskonto az a zsebembe, de én úgy mondtam, hogy az a vásári czédula.

Ezelőtt nem sokat törődtem a postás mámiával, de mióta azt az átkozott könyvet vártam, nagy persona lett vala előttem, mer' hogy félttem, hogy az asszony kezibe kerül a róla való írás, e' pedig nem lett volna tülleges dolog.

Várom hat nap, várom tiz nap, csak nem és nem érzül a postán a könyv. No, mondok nem is lesz már az meg, lehet, hogy azóta már nem is ekzekvál a ki összemiskurálta, — hát mit tesz ilyenkor a magamfajta szegény? hát mulat egyet.

A báránybőr süveget a fejembe nyomtam és lerándultam a „talpig szőrös” koresmájába azon czéliránnyal, hogy a könyv meg nem érvényesülésének tényállásán két félmesszely bort

Ádám volt az első, aki föllázadt az Ur ellen. Ez tehát egy szomorú örökségünk.

Mikor azonban most jobban kezdem észrevenni, hogy hova fejlődnek a dolgok: társadalmilag visszakozz-t kell a világba kiáltani. Én fogadni mernék, hogy ha Franciaország következetesen halad tovább, husz év múlva nem lesznek emberek, akiket így fognak nevezni, hogy *apa* és nem lesznek gyermekek, kik szüleiktől ezt fogják hallani: *fiam*. Ettől pedig az én józan természetem irtózik...

Ezt a beszélgetést hallgattuk nem régen egy vasuti kupében. Sokan voltunk és borzasztó hőség volt. Mikor az öreg ur befejezte, csend lett és szinte a hőségtől bambán néztünk magunk elé. Kint süttött a nap. A fák lekonyultak és a rétek ki voltak égve. Biztosan eszünkbe jutott, hogy ilyen mindent leperzselő szellem kezd lábra kapni a társadalmi életben is. Mi áldozatai leszünk és talán tüni is fogjuk, épügy, mint a kupé hőségét és sóhajtozva fogjuk tüllegteni izzadt homlokunkat, miközben a vonat égetett, üres, poros, fojtó, terméketlen vidékeken sodor tovább és tovább... Hova?

*

„Gyakran megtörténik, hogy az ember, ha az érzékiség korát átélte és abban ugyszólván egészen kimerült, a munka terére lép.” (Farcy György.)

Ez a mondás nem állja meg egészen a helyet. Mert a ki az érzékiségbe *egészen* kimerült, kimerül az más dolgokban is. Ennek már nincsen érzéke a magasabb dolgok iránt. Lelkén bizonyos fonyadt keserűség honol, amely jóformán megsavanyítja a lelkesülés hirtelen föllobbanó virágait is. Rövid életű mámor az ilyen ember minden lelkesedése. S mivel ez a mámor a vérrel minden percében változik: ez a szerencsétlen ember sem tudja, hogy mi lesz küzdelmeivel, eszméivel, terveivel. Nem tudja, hogy nem fog-e épen az ellen küzdeni holnap, a miért ma még lelkesedett. Jellemgyengeség nélkül lehet csak nagy dolgokra vállalkozni: már pedig az érzékiségtől kimerült emberek rendszeren jellemtelenek. S ha ilyenkor a munka tere felé sandít is: a törekvésem is rajta van az állat, a magasabb rendeltetéstől eltekintő kegyetlen önzés.

Sajnos, hogy a francia gondolkodók szerint, ilyen emberek százával kerülnek ki a laicizált francia iskolákból. Kiélt érzéki tattyuhajtások. Hit és elvek nélkül lézengenek az iskolák padjai között és így ugornak bele az élet örvényeibe is. Minden erejüket elpazarolván, képtelenek lesznek az emberi kötelességek föltetésére és teljesítésére.

Az a sok bamba révedező tekintetű szem, duzzadt ajkak, nyitva felejtett szájak megett

alkalmazok az örömömre; de bijon, hogy a Vascsutora sógor a két félmesszely után sem akarta eleszmélni, hogy ha akarnék követ is lehetnék, hát kivettem még egy koronát a süveg bélléséből, hogy mondok ide egy liter bort; össze is botránkozunk, én meg a literes üveget (üresen) oda tüllegeltem a sógor fejéhez, hogy mondok majd megmutatom én kiendnek vén Szocziál Liszka, hogy hogy kell lespektálni a tekintélt.

Ami azután lényegelődött, azt nem szeretném még ez életbe megélvezni, mer' hogy először az asszony érdeklődött oda az ütés alkalmára, aki megfogott, hogy én ne tüllegelhessem a sógort, csak ő tapogatott engemet, igaz, hogy csak kezelgetéssel, nem üveggel vagy bottal, de azért igen megtárgyalta a képemet, mégis ő akarta kiváltani másnap a lápisz levelet az orvostól.

Mikor leneszelt a dolog, a kertek alatt biztatott haza az asszony azon érdeklődéssel, hogy Pestről gyött egy nagy szentírás ingyen, csak két krajczárt kellett miatta fizetni, sok nagy testes könyv az, abba legyen már az én fejem járandó, ne a koresmán, mert az a jó lélek, aki küldte bizonyosan megtudakolta, hogy használja kiend, — neszelt az asszony, — nem is adnám száz pengőért, ha becsületes utra térne kiend Bógyi, — most, hogy im nem bíró viselt embert illet az ilyen dolog.

Akartam mondani az asszonynak, hogy még négy pengőt vissza is kap, de aztán nem szoltam semmit.

Hazaérve látom ám a nagy sok könyvet, de nem örveltem neki, mivel úgy gondoltam, hogy

már korán látszik az érzéki állatnak kikezdése és térfoglalása. Látszik, hogy már hódít, pusztít és uralkodik. Ez szinte természetesen jön létre az emberben, hát milyen különös, ha az iskola csaknem elősegíti azt, amire a természet ugyis korán ösztökél.

Tehát nem hogy kilenditénék azt a magával csak nem tehetetlen szegény fiatal embert az érzékiség köréből, maga az iskola huzza bele a körbe. Így azután természetes, hogy az érzéki idegek központi ereje érvényesül és oda von mindent: ambíciót, életfölgaszt, világnézetet, szemet, száját, tekintetet: szóval az egész embert testestől, lelkestől.

Hiába, a világ nem akarja, vagy nem tudja megérteni: boldog ifju, ki legyőzi e küzdelem nehézségeit. Vagy a mint *Rousseau* mondja: „az a ifju, aki 20 éves koráig megőrizte ártatlanságát, a legjobb és legszeretreméltóbb ember!” Biztos, hogy itt küzdeni kell! Kevés, aki győz, de végtelen boldog, aki győz!

Neveljétek erre a világot emberek! A világ, a történelem tele van a bukottak panaszaival és jaj kiáltásaival. Hát ki az, a ki szintén bukni akar? Bölcsék, tudósok nézzetek szét! Bukottak, keljetek föl.

„Milyen sajnálatraméltók ezek az ifjak — mondja egy francia böcs. Egészen kiéltek, mielőtt még éltek volna. Multjuk szomorú, jövőjük kétségbeesztő. Lehajtott fővel, tele szenvedéllyel tipor egy bizonytalan cél felé vezető utat ez a szerencsétlen nemzedék, a mely egyik pillanatban legnagyobb boldogságát leli abban, a mitől a másikon már megvetőleg, undorral fordul el” . . .

Nem tudom, annak az aggodalmaskodó apának fönti sejdítései nincsenek-e előlegezve egy szomorú jövő rejtelméből, ha az egész világon lábra kap a minden téren magát minden alól emancipálni akaró féktelen szellem?

Mi lesz? Ki tudja!

„Ádám, tovább” — mondaná Luczifer! . . .

Könyvismertetés.

Egészségtan középiskolai tanulók és felsőbb leányiskolák számára. Irta *Meskó Miklós* dr., Gömör-Kishontvármegye tisztii főorvosa, a rimaszombati egy. prot. főgimnázium iskolaorvosa és egészségtan tanára. 2 korona. Rimaszombat. Nyomatott Rábely Miklós és Fia könyvnyomdájában.

A jó iskolai könyv fölér egy magyarázattal és igen megkönnyíti a tanár munkáját. Sok iskolai könyv írója szenved a nagyképűség hibájában és a tanulóknak olyan tudákos mázzal bevont stílusban ír és annyira köti magát a műkifejezéshez, hogy igen megnehezíti a tanulóknak a megértést. *Meskó Miklós* dr. Egészségtana azonban épen a könnyű megértést tűzte ki felad-

nem az lehet követ, aki ezt megveszi, elolvassa, hanem az, aki el tudja olvasni; sajnáltam má' Vascutóra sógor fejétől a boros üveggel való megpirongatást.

En lefeküdtem, az asszony meg átszaladt a sógorhoz, kiegyezni a feje irányába, de a sógor nem akart, hogy ő így meg úgy beperel, kiváltja az orvostól a lápisz levelet osztán jaj léssen nekem. De az asszony mégis kapaftizálta, hogy nem lesz neki semmi baja, hozatott is neki huszonöt krajczárért riczonerolajat, mer' hogy neki azt rendelt az orvos, mikor a feje fájit amit oszt, hogy lehajtott, mindgyárt engedékenyebb lett, úgy mondta, hogy érzi, hogy használ; könnyebbnek érezte magát; kiegyeztek hát pakli négyes dohányba, a sógor nyomba el is ment érte.

Mult az idő, mult a hónap, a követek könyvi irányában nem érvényesül semmi, no, gondoltam, nem is bánom már, hogy rendeztem, igen sok szép kép vagyon benne, csak az írása nagyon fura, nem is beczergettem nagyon őket.

Épen vasárnap délután a szilvásba nézegettük az anyjukkal a követek könyvit, de hogy im ő azokat a retkás öltözetű régi római dá-mákat rezenérozta láttamozni, hát elfordítottam a férfiakra, ezt valahogy mégis türte, úgy mondta, hogy azok bizonyosan fürödtek, mikor kövé váltak.

Nagy köszönés hallatszik a hátunk megett, Józsi volt a kis pógás, levelet hozott.

— Noszi csak! add ide, mi, honnan van?

tául és ez dicséretére válik, mert így a valódi tudást fogja szolgálni és a tanulók bizonyára szívesen fogják tanulni, mert nincsenek benne értelemzavaró tudományos műkifejezések, hanem egyszerű, világos, komoly hangon tárgyalja a tudnivalókat. Jól tudja, hogy azok, a kiknek ír, kezdők ezen a téren és a tudás abc-jétől kell nekik kezdeni a magyarázást.

A könyv 114 nyomtatott oldalon a következő sorban tárgyalja a szükséges egészségtani ismereteket: Táplálkozás, vérkeringés, légzés, érzékszervek. A munka (testi és szellemi). Éghajlat, ruházat, lakás. Fertőző betegségek. Különléle foglalkozások. Balesetek és első segélynyújtás. Nem orvos felnőtteknek is hasznos tájékoztatóul szolgál.

A *sárospataki ref. főiskola* akadémiai és főgimnáziumi értesítője 1910—11. évről. Összeállították dr. *Rácz Lajos* akadémiai és *Csontos József* főgimn. igazgatók. A czimlapon a főiskola képét láthatjuk, azután egy kérelem van a szülőkhöz, hogy fiaikat csak úgy hozzák el a beiratásra, ha három hét óta nem volt a családban járványos baj, különben bejelentés után fölveszik őket, ha későbbben is jönnek be. Ezután a főiskola szervezetének ismertetése következik, majd közigazgatói jelentés az 1910—11. iskolai évről s a főiskola anyagi állásának ismertetése. Megtudjuk ezután külön az akadémia ügyeit, amelynek a teológiai és jogi karon 20 tanára és 146 hallgatója volt. A főgimnáziumi tanítást 17 tanár látta el 45 tanulóval. Az ifjusági egyesületek száma elég nagy: 6 közös, 6 akadémiai és 2 főgimnáziumi egyesület működik az intézet kebelében. A főiskola könyvtáráról, szertáiráról, nyomdájáról, könyvbizományáról bőven tájékoztat az értesítő. Ezután a jótékony intézmények, ösztöndíjak, alapítványok kimutatása következik s a tápintézetéről, főiskolai kórházról, főiskolai internátusról szóló jelentéseket olvassuk. A függelékben van még Szinnyi Endre főgimn. tanár emlékezete arcképpel és Elekes Imre beszéde október 31-én.

Iskolai értesítés.

208—1911. sz. — A rimaszombati állami polgári leányiskolában az 1911—12. tanévre szóló beiratások szeptember 1—2. és 4—5. napjain délelőtt 8—11-ig, délután 3—5 óráig eszközöltek.

A beiratás alkalmával a növendékek legutóbbi tanévről nyert iskolai bizonyítványa, továbbá születési-anyakönyvi kivonata és oltási bizonyítványa is bemutatandó.

A javító és pótló vizsgálatok szeptember 1-én d. e. 8 órától kezdve, a felvételi vizsgák pedig 6-án tartatnak.

A javító és pótló vizsgálat díjtalan; a felvételi vizsgálatért azonban tárgyaként 4 kor.

— Pestről van az Bogyi bátyám, úgy van lebélyegezve.

Hát onnan volt az, annyi bizonyos, mégpedig az iromba ruhás ur küldte, hogy ha nem fizetem a három elmaradt részletet, hát fiskális kézre ad, majd az betágsálja rajtam a könyv árát.

Az asszony nógat, hogy milyen level az, mi gyön ki a belsejéből?

— Hát a pesti bíró, — mondok, — azt hiszi, hogy még most is én vagyok a bíró, hát azt írja, hogy fogadjak neki, ha lehet itt kapni, egy kis bérest.

— Elmehetne a felsővégi nagy Szuromi János fia.

— Majd megírom neki.

Irtam is én az iromba gunyás urnak, hogy csak vigyed Pallós Nagy Laczi komát, mer' hogy igen szemérmetlen vászoncselédék vannak benne kipingálva.

Uram fia alig telik bele két hét, hát gyön ám az ígérés, megígéztet a pesti hétszemélyes bíróság, hogy azt mondja, menyek fel oda elébe, majd megtárgyal.

Mikor az asszonynak megmondtam, hogy be vagyok tárgyalva, rit nagyon, estére olyan hust sütött a jó lélek nagy sirásába, hogy kemény vala mód nélkül, alig birtam megrálgalmazni.

Eddig mondta el Bogyi bácsi a pere történetét, mert haza kellett mennie a lónak adni, a jövő vasárnap majd elbeszéli a többit, a pesti utazást, akkor majd én is beszámolok róla.

fizetendő. — (40863. sz. min. rend. 16 pontja értelmében).

Az igazgatóság felkéri azon vidéki szülőket, kik gyermekeiket teljes ellátásra elhelyezni kívánják, valamint azon helybeli lakosokat, kik polgári leányiskolai növendékeket ellátásra elto-gadni szándékoznak, szíveskedjenek ebbeli óhajukat, illetve elhatározásukat szeptember 1-ig az igazgatói irodában bejelenteni.

Rimaszombat, 1911. évi augusztus hó 25-én.

Az igazgató megbízásából:

Nagyné Melzer Mária, tanítónő.
*

Értesítés a szülőknek.

A rimaszombati egy. prot. főgimnázium igazgatósága értesíti a szülőket, hogy a javító, pótló-és felvételi vizsgálatok augusztus 30-án és 31-én lesznek, a beiratásokat pedig szeptember 1—4 napjain tartják. Miután az I. osztályba esetleg oly számban jelentkeznek, hogy mindnyájan fel-nem vehetők, azért a helybeli bármilyen tele-kezetű tanulók már szeptember 1-én jelentkezze-nek az I. osztályba, mert a következő napokon elsősorban protestáns vallású tanulókat irnak be, a többieket azután ha hely marad. A többi osztályokra azonban ez a korlátozás nem terjed ki. A megnyitó ünnep a beirások után, szeptember 5-én délelőtt lesz. A beiratáskor az iskolai pénz-tárba 30 kor. tandíj és 20 korona különféle díj fizetendő.

Vigh Bertalan képkiállítás.

Minden, mi születik, halálba halad,
Az idő fut és semmi sem marad
Örökkön élő a nap alatt.
Elmulik minden a mi édes, a mi fáj;
Elmulik a szellem s a szó tovaszáll,
Es sarjadékunk hosszú láncza
Nap előtt árny, szél előtt pára.

Michel Angeló.

E kis vers, melyet Michel Angelótól olvastam, már 17 éves koromban oly valóságnak tünt fel előttem, melynél jobban semmi szóval sem lehetne kifejezni a reménytelen munkát és akaraterőt.

Nem tudom miért, de már kora gyermekkorom óta nagyon szerettem Michel Angelót gyönyörű alakjaiért, melyek közül nehányat többször is áttanulmányoztam. Érdekes azonban, hogy a bennök rejlő antik hatás nem tudott gyökeret verni lelkemben, mert kezdettől fogva nem szüntem meg az ujak legnagyobb alakjainak — első sorban Benczur Gyulának — színekben káprázatos s témákban annyira fönséges alkotásait szem előtt tartva az e korban oly hajlékony lélekbe szívni.

Mint e város szülötte, mindennemű iskoláimat itt végeztem. 1909-ben letéve az érettségit iratkoztam be a képzőművészeti főiskolába. A látókörnek egyszerre való gyors szélesedése nagyon nagy nehézséget, lehet mondani tétlenséget okozott bensőmben. Mindent akartam csinálni és semmit sem birtam. Az epreskert egy esztendeje azonban ráütötte bélyegét a hosszú letargikus álom után született munkáimra. A korai Benczur tanulmányok — melyek javarésze 1908—9-ből valók — megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek most, amikor a másolások útjáról letérve a természetben kutatom azokat a ragyogó színeket, amelyek megvan-nak ugyan, de nem lehet utánozni.

A mit most bemutatok, nem dicsekvés, csak két évi vajadásomnak eredménye. Nem a legtermészethűbbek, azért mégis élnek, nem mondanak sokat s a kedélyeket sem izgatják még fel, (hisz nem is volt időm még nagyobb szabásu munkába kezdeni, mert gyors, változatos és friss dolgokra kellett szorítkoznom) de a forma, mint művészi ható elem, érzem, bizonyos önállóságot mutat.

A festészet — mely ez évvel eiválaszthatatlan gyökeret vert lelkemben — egy megtámadott nagy betegség érzete mellett is, hogy a nagy francia író szavaival éljek folyton e két szót hallatja fülemben;

„Gyerünk dolgozni”

Ars longa; vita brevis est.

Ezeket írja a fiatal művész saját életéről és tanulmányairól.

A mi a mostani képkiállítását illeti, az nem a kaszinóban, hanem a megyeház egyik termében ma vasárnap nyílik meg és három napig tart. Itt mintegy 30 képet állított ki, részben eredetieket, részben utánzatokat és akvarelleket. Ezekből láthatjuk egy törekvő ifjunak komoly lelkületét, a ki a fővárosban is tudott már ilyen fiatalon is szép sikereket felmutatni.

Kiállított művei közül a következők válnak ki: 8. számú „*Bacchánus tanulmányfej*.” Önálló kép, a képzőművészeti főiskola tavaszi tárlatán kiállítva. Reprodukciója az „*Ország Világban*” is megjelent. A feltűnést keltő képen a fejnyak állása s az arczkifejezés diskkrét műizlésre vall s az idealizáló önálló képesség nyilvánul e pasztellen, a mely Budapesten azonnal elkel.

Kiváló a 6-ik számú „*Matilla kisasszony*” czimvel. Eredeti női mellkép, fekete kalapban, igen sokat kifejező hideg arcczal és a kiválóan lenéző szemmel.

A 10-ik szám is nagyon figyelmet érdemlő eredeti férfi tanulmányfej Tolsztoj: „*Háború és béke*” czimű művéhez.

A 18-ik szám „*Őszi rózsák*” czimvel idősebb nő feje, hajában őszi rózsákkal. Erdekes az arczkifejezés, színezés és technika e hangulatos eredeti munkán. Ezt a képet az ifju művész a vm. alispánjának szánta emlékül.

A két *akt-tanulmány* közt a bacchánus tanulmányfej alakja mint akt is szerepel, igen kedves, tetszetős beállításal.

Az utánzatok közül említésre méltó az 1-ső szám. *Madame Dubarry* Benczur műve után, igen színdus kép. Ezt Pásztor Gyula tanárának festette a művész, mint gimnazista.

A 2-ik szám szintén Benczur-utánzat „*Buda visszavétele*” de az arcok eredeti telfogással átdolgozva.

Az *akvarellek* közt kiváló két *parkrészt* és a 14-ik számú „*Pihenő órák*” czim alatt igen kedves kép a budapesti városligeti életből.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. *Kubinyi* Andor kir. tanácsos, pénzügyigazgató mult héten hazaérkezett.

Bornemisz László főispán és *Marton* János családjával pár napig br. *Hámos* László nyug. főispán vendégszerető házában Berzétén időztek. Az előkelő vendégek *Balás* Lajos megyés püspököt is meglátogatták ez alkalomból.

Balogh György a budapesti büntető törvényszék tudós elnöke pár hétig jóbarátjának *Sulyovszky* Istvánnak, gr. *Andrássy* Dénes uradalmi kormányzójának volt szivesen látott vendége Krasznahorkaváralján.

Langhoffer Viktor kir. járásbíró megkezdte rendes nyári szabadság idejét.

Loysch Ödön főgimn. tanár mult héten családjával Késmárkra utazott.

Törköly József az áll. elemi iskola igazgatója mult szombaton iglőfüredi üdülése után hazaérkezett.

Dr. Deutsch Miksa fogorvos f. hó 16-án négyheti távollét után hazaérkezett.

Elnökválasztás. A rimaszombati egy. prot. főgimn. igazgatótanácsa a nyár folyamán elnök nélkül állott, mert egyik érdemdús elnöke: *Minaji Bornemisz* László főispán lemondott, a másik: *Kubinyi* Aladár kuriai bíró elköltözött az élők sorából. Az így megüresedett két elnöki állásra a két protestáns felekezet vezető emberei sorából sikerült az igazgatótanácsnak olyan elnököket választania, a kiknek működése elé a legjobb reményekkel nézhet a főgimnázium, mert méltó utódai lesznek kiváló elődeiknek. Augusztus 22-én tartott gyűlésén választotta az igazgatótanács új elnökeit és pedig egyhangu megegyezéssel: kövecsesi *Lukács* Géza megyei alispán és *Medveczky* Sándor kir. közjegyző személyében.

Herczegi látogatás. *Lipót* Szász-Coburg Gothai kir. herceg folyó évi szeptember 3-án érkezik Rimaszécsbe vonaton, onnan pedig gépkocsin a Balogvári kastélyba. A herceg több napig fog vármegyénkben időzni, hogy mint a gömörmezei hitbizományi uradalmak jövődéli örököse, ezen birtokot megismerje. Kiséretében lesz a központi igazgató. Rimaszécsen *Csaszókóczy* Károly erdőtanácsos fogadja és kala-uzolja a balogvári uradalomban.

Halálozások. Özv. *Mézes* Józsefné szül. *Mézes* Borbála, *Mézes* J. helybeli szabó anyja, folyó hó 24-én 79 éves korában végelgyengülésben meghalt. — Folyó hó 26-án temették.

Vármegyénk uri osztályának egyik gavallérságáról ismert tagja, előkelő család sarja: kiscsoltói *Ragályi* Gyula hosszas betegség után f. hó 22-én 50 éves korában, boldog házassága 20-ik évében városunkban elhunyt. Igazi gentleman, rokonszenves földbirtokos volt, kinek házában sok kedves, jó napokat töltött vármegyénk gentry társaságának számos tagja. Maga *Ragályi* Gyula, mint a megyei törvényhatósági bizottság tagja, számos bizottságnak volt munkás tagja, a tornai ref. egyházkerületnek pedig gondnoka volt. A daliás férfiu erős, edzett szervezetét évek előtt gyógyíthatatlan, kínzó betegség támadta meg. Hasztalan volt minden védekezés, fürdőhely, szanatórium, gondos ápolás, a kór urrá vált telette s f. hó 22-én délután 1 órakor véget ért a földi szenvedés. Halálát özvegye szül. szendrői *Török* Sára, gyermekei: *Tula*, *Gyula* és *Ferencz*; testvérei: *Dókus* Ernőné szül. *Ragályi* Ilona és br. *Ragályi* *Balassa* *Ferencz* gyermekeivel *Mariettával* és *Lilivel*, végül anyósa *Szendrői* *Török* *Bálintné* s kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. A haláleset széles körökben őszinte részvétet keltett s a megyeházán nyomban kitűzték a gyászlobogót. A temetés nagy-számu résztvevő közönség jelenlétében f. hó 24-én volt a gyászhalál. Itt a református ének-kar gyászenéke után *Czinke* *István* mondott magasszárnyalású megható imát és beszédet, majd a hült tetemetek rejtő koporsót kivitték a vasuti állomásra, honnan *Sajókazára* s kocsin *Felsőkelecsénybe* az elhunyt birtokára szállították, honnan f. hó 25-én pénteken-délután 2 órakor átvitték *Ragályra* s itt a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Adomány. Budapest székesfőváros tanácsa a rimakokovai tüzkárosultak javára 500 koronát adományozott.

Patronage gyűlés. Az országos patronage egyesület rimaszombati osztálya f. hó 27-én ma délelőtt fél 12-kor tartja alakuló ülését a törvényszék nagytermében.

Egyházmegyei közgyűlés. A kishonti ág. hitv. ev. egyházmegye évi rendes közgyűlését f. hó 30-án Rimaszombatban fogja megtartani.

Eskütétel. *Smál* *Gyula* rimaszombati kir. járásbíró folyó hó 24-én tette le hivatalos esküjét a kir. törvényszék teljes tanácsa előtt.

Városi tisztújítás. Jolsva r. t. város *Lukács* *Géza* alispán elnöklelte alatt tegnap tisztújító közgyűlést tartott. Ezen gyűlésen a városi erdőtisztí és állatorvosi állás lett betöltve. Megválasztott erdőtisztíté: *Kelényi* *Árpád*; állatorvossá pedig: *Tamás* *János*.

Esküvő. *Dr. Goldblatt* *Géza* tornaljai körorvos kedves leánya *Mariska* szeptember hó 5-ikén tartja Tornalján esküvőjét *dr. Kende* *Dezső* ottani fiatal ügyvéddel.

Választmányi ülés. A helybeli Polgári Olvasókör választmánya f. hó 26-ára szombaton estére ülésre volt összehívva.

Esküdtek kisorsolása. A kir. törvényszék. mint esküdttörzs f. hó 25-én sorsolta ki az októberi ülészekre berendelő esküdteket. — Rendes esküdtek lettek: *Türbóczy* *Miklós*, *Palkovics* *Pál*, *Pósch* *Aladár*, *Fodor* *Gusztáv*, *Loysch* *Ödön*, *Soós* *Ferencz*, *Szepesházy* *Kálmán*, *Abonyi* *Pál*, *Benyó* *Béla*, *Bobok* *Tivadár*, *Bodor* *István*, *Horváth* *József*, *Kleckner* *Kálmán*, *Hanvay* *József*, *Sárány* *Miksa*, *Mitske* *Gusztáv*, *Dusza* *János*, *Szük* *Gyula*, *Olmány* *István*, *Varga* *Antal*, *Eperjessy* *József*, *Csaszókóczy* *Károly*, *Dr. Wallentinyi* *Dezső*, *Kolbenhegy* *Gyula*, *Stolcz* *Zsigmond*, *Szigeti* *Benedek* *Gyula*, *Szoyka* *Pál*, *Friedl* *György*, *Marikowsky* *Géza* és *dr. Szelényi* *Jenő*. — Helyettes esküdtek: ifj. *Lengyel*

Pál, *Lusztig* *Menyhért*, ifj. *Lévay* *István*, *Máthé* *Jenő*, *Horváth* *György*, *Weisz* *Manó*, *Molnár* *Ferencz*, *Derekas* *János*, *Lefkovits* *Ferencz*, *Rohák* *András*. — Az ülészek október 2-án a *Marczis* *György* bűnügyével kezdődik, ki édes anyját agyonverte.

Nyári mulatság. A helybeli iparosok nyugdíjintézete javára szeptember hó 3-án a Széchenyi-kertben jótékonycélu nyári mulatságot rendeznek, melyre az ifjuság nagyban készül.

A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága id. *Rábely* *Miklós* elnöklésével mult vasárnap délelőtt ülést tartott, melyen *Molnár* *Lajos* igazgató több betegsegélyezési és kártalanítási ügyet terjesztett elő. Az igazgatóság az előterjesztéseket, melyekre vonatkozólag az állandó orvosi tanács is adott véleményt, magáévá tette. Tudomásul vette az igazgatóság, hogy a szervezett tisztviselői állásokra a pályázat kiíratott, s az igazgatóság kiküldött egy hattu kandidáló bizottságot a beérkező pályázatok elbírálására. Az igazgatóság a felügyelőbizottság és a pénztár vezetősége a főorvos indítványára üdvözlő táviratot küldött a csikszeredai munkásbiztosító pénztár székház felavatási ünnepélyére, melyen *Sarkadi* *Ignác* orsz. pénztári igazgató arczképét is ünnepélyesen leleplezték. Az ülés után az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai megtekintették a földszinten levő új rendelőintézet berendezését és felszerelését.

Panasz a gépkocsi ellen. Általános a panasz a gépkocsik ellen, hogy örült száguldással haladnak, kocsikat döntenek fel és gázolnak embert, állatot. Bizony szomorú, mikor már oly sok a törvényszakas, miszerint ha az ember egyik lábával félre lép, akkor is vagy büncselekményt vagy kihágást követ el, akkor ezek a jármű tulajdonosok egymásután követik el a törvénybe ütköző cselekményeket s annak elkövetése után valóban megszöknek. Véleményünk szerint a rendőri hatóság nem követne el törvényteleneséget, ha a városokon áthaladó minden egyes gépkocsit pár percze megállítaná, számát és tulajdonosa nevét feljegyeznék, hogy azután elgázolás esetén, a hatóság könnyű szerrel állapíthatná meg az eset elkövetése után elmenekült vétkes vezető, vagy tulajdonos kilétét. A kicsi, de művelt Sveiczban ez így van, sőt városokon és községekben tilos a sebes hajtás. A teherszállító igás kocsikon, sőt minden falusi ember szekeren rajta van már a tulajdonos neve és lakása, mely hasonló czélból rendeltetett el. A sebeshajtás pedig a népes utcákon általában tilos. Miért legyen tehát ez alul kivétel a nagy ur, vagy a pincses ember.

Szinészet. *Mezey* *Kálmán* szintársulata f. hó 31-ikén városunkba érkezik és szeptember 1-én pénteken a Hungária nagytermében megkezdí működését. *Mezey* *Kálmán* mindig jól szervezett, kiválóan fegyelmezett szintársulattal szokott hozzánk jönni s a közönség rendesen pártolja is vállalkozását. Az első előadás a „*Czigány szerelem*” lesz. A társulat primadonnája a már nálunk előbbi szerepléséről előnyösen ismert gróf *Csáky* *Barna* Manczy.

Irodai jelentés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara f. évi július 1-től július 31-ig terjedő időről a szokásos irodai jelentést kiadta. A czégtörzskönyvről szóló jelentésből látjuk, hogy a helybeli kir. törvényszéknél mult hónapban czégtörzés nem volt, bejegyzés volt: „*Feled* és *Vidéke* *Takarékpénztár* *R. T.*”, alakult 1911. május 4-én 50 évre 120000 korona alap-tőkével 1200 darab 100 koronás névértékű részvényt, továbbá *Birnbaum* *Bernát* üveg, porcellán és lámpaáru kereskedés *Putnok*, (czéggvezető *Birnbaum* *Hermann*). *Singer* *Testvérek* (czégtulajdonos *Singer* *Sámuel* és *Adolf*) rövidáru- és fűszerkereskedés *Tornalja*, végül serkei gazdasági szeszgyár *dr. Mándoky* *Lajos* és *Társai* *Serke* (társtagok: *dr. Mándoky* *Lajos* budapesti, *Klein* *József* földbirtokos serkei és *dr. Kallós* *Jenő* orvos és földbirtokos csizi lakosok) *Fodor* *Béni* tornaljai lakos vagyonára nyitott csöd megszűnt.

Népi ünnepély. Rimatamástalán a Petőfi-egylet szeptember hó 3-án délután a rimakokovai tüzkárosultak javára táncmulatsággal egybekötött népi ünnepélyt rendez, melyet kedvező idő esetén az egylet udvarán tartanak meg, esős időben az iskolában lesz a mulatság.

A telefonról. Multkoriban magunk is panasza fakadtunk a felett, hogy a telefonkezelés egyidő óta igen nehézkes, s összeköttetést egyáltalán nem, vagy igen nehezen lehet kapni. Ennek a magyarázata az volt, hogy a postahivatalnál még kevésbé gyakorlott fiatal hölgyek nyertek alkalmazást, s érthető, hogy addig míg a gyakorlatba belejönnek, kis türelemre számíthatnak az ideges közönség részéről, melynek sorában akad olykor nyers és goromba tráter, ki a hölgyeket nem resteli durván sértegetni is. A kezelőhölgyek között kétségtelesen első helyen áll *Mezey Aranka*, ki ugy gyakorlotttsága, mint előzékenysége és készsége révén dicséretet és elismerést érdemel. A telefonkezelésben általában meg van az igyekezet és a jóakarát, igen sokszor egyáltalán nem ök az okai, hogy a gyakran ok nélkül is dühöngők és kivételes eljárást követelők igényeit ki nem elégíthetik.

Tátrafüred-fürdő orvosa. Ó-Tátrafüred hivatalos fürdőorvos: állásának betöltése most történt meg. Ugy halljuk, hogy a 25 pályázó közül dr. *Groó Béla* iglótüredi jeles fürdőorvost, a máv. orvosi tanácsadóját hívták meg az állásra, ki ezután télen nyáron a messze földön híres klimatikus fürdőhelyen fog tartózkodni. A szép képzettségű fiatal orvos már eddig is nagy gyakorlatot szerzett a hydrotherapia terén, s a fürdő sokat nyer az ő rokon-szenyes egyéniségével.

Idegen tollakkal ékeskedtek. Megütközéssel és megbotránkozással értesülünk szemtanuktól arról, kik a drezdai egészségügyi kiállítás megtekintették, hogy a mi „Nyomorék gyermek otthonunk” lakói által készített és a kiállításon kiállított kézimunka tárgyaktól az volt írva: hogy készítette a budapesti gyermek otthon. Most értjük már, hogy miért szorgalmaztak bennünket az országos gyermekvédelem kormánybiztosa által folyton, hogy munkákat állítsunk ki mi a magunk költségén. S most értjük már, hogy *Edelsheim Gyulay* gróf a gyermekvédelem nemesen gondolkodó apostola miért mondott le magas állásáról és miért vonult vissza. Bizony szomorú állapot, hogy mikor az állam már évente 14 milliót költ a gyermekvédelemre és diszes palotákban jól fizetett nagy személyzet mellett neveli a proletárizmust, bizonyos urak még ezzel sem elégednek meg, hanem mások érdemein akarnak tovább emelkedni és a mi jó honleányaink hosszú évekre terjedő önzetlen tevékenysége nyomán létesült és virágzó helyi intézményünk munkájának a gyümölesével dicsekednek a messze idegenben. Csak arra vagyunk még kíváncsiak, hogy a fénykép fölül, melyet itt készített a Gyermek-Otthon vezetősége, hogy a budapesti 10—11 gyermeket számláló és az államnak sok pénzébe kerülő Gyermek Otthon címét illesztették-e oda?

Szent István napi mulatság. A rimaszombati kath. olvasókör Szent István ünnepének estéjén társasvacsorát és táncmulatságot rendezett, a melyen megjelent a hosszabb külföldi utjáról hazatért *Széman* Endre prépost-plébános is. Az asztalok körül mintegy százan sorakoztak és vidám hangulatban költötték el a vacsorát, a melynek során az ünnepi szónoklatot *Horváth Gyula* káplán tartotta. Szépen kidolgozott, lendületes beszédében arról a tárgyról szólt, a mely a nemzeti ünnep jelentőségét megadja, t. i. hogy miért tiszteli a magyar szent Istvánt, az ő apostolatát és nemzetének újjászervezőjét a keresztény kultúra alapján? Az éljenzéssel kísért beszéd után több szónoklat nem is volt, hanem az ifjuság zeneszó mellett tánchoz látott és virradatig jókedvűen folyt a mulatság.

Fodrászok kongresszusa. A borbélyok és fodrászok szakegyesülete országos kongresszusát Aradon e héten tartotta. A kongresszus első napját a helybeli borbélyok is megünnepelték, üzleteiket zárva tartották. „Az országos borbély- és fodrászkongresszus megünnepelése végett zárva, lakás az udvarban e házban” és hasonló czédulák voltak a redőnyökön kiragasztva, jelezve az általános ünneplést.

Uj lap. Szeptember hó 4-étől „Tornalja és Vidéke” cím alatt új lap fog a vármegyében megjelenni. A lap főszerkesztője: dr. *Kende Dezső*, felelős szerkesztője: dr. *Fenyő Adolf*, a lap kiadója pedig: *Friedmann Herman* tornaljai lakosok lesznek. — A lap társadalmi és szép-

irodalmi tartalommal minden hétfőn fog megjelenni.

Tisztesség és sajtószabadság. Ez a kettő együtt jár, egyik a másikat föltételezi. A sajtószabadság mérhetetlen nagy kincsünk a népeknek, amely a szellem szabad mozgását biztosítja. Ezért a szabadságért a népek életükkel és vérükkel áldoztak és ma is sikra szállana érte a maga módján minden művelt ember. De a szabadság csak érett, művelt népeknek való, a kik maguktól megtudják ítélni: mit szabad? mit nem szabad? mi a tisztesség? A ki tulzott reklámbajhászatból mindig csak a szenzációkra éhes és azokkal akarja a tömeg vérmes fantáziáját izgatni, alacsonyabb, nemtelenebb szenvedélyek fölizgatásával akar hatni: az ezt a dicső, glóriás fénykörű szabadságot nem érdemli meg, az ne akarja a maga sárban vájkáló kezét a sajtószabadság hóféhér lepedőjébe törölni, azt hessegesse el onnan a művelt közönség! Ez jut eszünkbe, mikor egyik napilapunk a sajtószabadsággal akarja betakarni azt, a mit a közönség elé vinni nem volt szabad művelt embernek.

Tűz. Augusztus 25-én hajnali 2 óra tájt nagy tűz ütött ki a régi temető mellett, a melyet most alakítanak át parkká. *Szalay Sándor* gépekre berendezett asztalos műhelye és raktára épült ott az *Andrássy* utcán nyíló telek hátsó részében, a melynek kapuja van a temető melletti új utcára is. A tűzilárma sok embert fölébresztett álmából és sokan nézték a nagy tüzet, a mely szerencsére szélcsendes időben folyt le és így a szomszédos egyetlen háznak sem ártott, a mely *Stolcz Márton* lakóháza. A tűzoltóság is kellő igyekezettel látott a mentés munkálataihoz, arra terjesztette figyelmét, hogy az egyetlen szomszéd házat megmentse. A műhely és a raktár terjedelmes favázás épület volt, a melynek oldalgerendázata is tüzet fogott, úgy hogy a közbe rakott téglafalazat kidőlt és az egész ház földig összeomlott. Megégték a gépek, megégett a raktár a fölhalmozott anyaggal és a kész butorokkal. A motorokhoz szükséges benzint, úgy látszik, sikerült megmenteni és a robbanást megakadályozni, mert két benzines hordó ott látható az új park mellett az utcán. Az egész épület helyén másnap délelőtt is füstölő romhalmaz állott, a melyet még öntöztek. A kár mintegy 30,000 koronára tehető, a melynek nagy része biztosítás útján megtérül.

A líkéri ifjuság f. hó 12-én a rimakokovai tűzkárosultak javára szépen sikerült táncmulatságot rendezett. A jótékony cél érdekében felülfizettek: *Birnstingel Aurél* 12 kor., *Botár Gyula* 10 kor., *Figura György* 4 kor., *Trauernicht Paula*, *Glózer Jenő* 3—3 kor., dr. *Sailer Károly*, *Oláh Miklós*, *Lukács Béla* 2—2 kor., *Hriesovszky Endre*, *Dalmay István* 1—1 korona.

Ismét tűz Rimakokován. Folyó hó 22-én épen midőn *Lukács Géza* alispán hivatalosan szállott ki Rimakokovára, ottlétte alkalmával ismét tűz ütött ki, mely három esürt hamvasztott el. — Azt mondják, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett.

Zöld kabaré. A Rozsnyói Polgári Társalgási Egylet folyó hó 20-án az egylet nyári-kerthelyiségében táncmulatsággal egybekötött jótékony célú zöld kabarét rendezett, mely egy erkölcsileg, mint anyagilag igen fényesen sikerült. Pontban 4 óraker kezdetét vette a kabaré előadás. Elsőnek a 25-ik gyalogezred rezes bandája, karöltve *Bunkó Rudi* zenekarával mutatkozott be. Ezt követte a „női szavazati jog” a jelenlevő hölgyközönség óriási tetszésnyilvánítása mellett. Majd *Lányi Ernő* magyar egyvelegje került sorra. *Sztanik Camilla*, *Mariska* és *Hedvig* szép dalaikkal gyönyörködtették a közönséget *Sztanik Gusztáv* zongora kísérete mellett. *Erdős József* lépett ezután pódiumra aktuális kupléival a töle megszokott ügyességgel. Dr. *Kánikula* „nyári strótáját” hűsítőül *Kovács Juliska* vigmonológja előzte meg, a ki a gondos, ügyes előadásával igen sok tapsot aratott. *Böhm Károly* hegedű-szólóját *Sztanik Mariska* adta elő, hegedűn kísérte *Sztanik Hedvig*, zongorán *Sztanik Gusztáv* székesegyházi karnagy. A műsor utolsó számában ismét *Erdős József* mulattatta a közönséget „Se vége, se hossza” című talpraesett, ügyes mókáival, kit a jelenvolt szépszámu közönség zajos tapsviharral jutalmazott

meg. Előadás után parázs táncmulatság volt az egylet nagytermében, mely a reggeli órákban ért véget.

Utáthelyezés. *Maloviczky János* dr. miniszteri osztálytanácsos f. hó 19-én, *Lukács Géza* vármegyei alispán társaságában *Dobsinára* érkezett, hol tanácskozásokat folytattak a *Hosszúhegyi (langenbergi) út áthelyezése* tárgyában. A jégbarlangot látogató közönségnek mindenestre igen kívánatos lenne, ha az út áthelyezésének kérdése minél előbb kedvező megoldást nyerne, mert ez nemcsak a közönség kényelmét szolgálja, hanem növelné a látogatottságot is.

A nyustyai színház részvénytársaság. A nyustyai magyar színpártoló egylet f. hó 20-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy „Nyustyai Színház Részvénytársaság” ezimen alatt 50 évi időtartamra részvénytársaságot alapít. Egy színpad és két ültözőhelyiség létesítéséről van szó úgy, hogy ezek a helyiségek a Központi Szállóhoz toldalékként építtetnének s 50 év múlva díjtalanul a község tulajdonába mennének. A részvénytársaság 7000 korona alaptőkével alakulna, mert ennyi kell az építkezéshez s 25 koronás ártolyammal 350 darab 20 koronás névértékű részvényt bocsát ki. — Minden részvény 50 éven belül névértékével kisorsoltatik, és ezen kívül 35 éven belül minden egyes részvény külön még 50 koronás nyereményben és esetleg évi osztalékban részesül. Jegyezni lehet aug. hó 31-ig szeptember 6-n délután 6 óraker lesz az alakuló gyűlés a nyustyai Központi Szálló nagytermében. Az alapítók között nagy számmal van Nyustya és vidéke intelligenciája képviselve.

Honvédek harczászati távirógyakorlata. F. hó 21—31-ikéig *Nógrád*, *Gömör*, *Heves* és *Borsodvármegyék* területén szabadmenetekben áthaladva honvéd harczászati távirógyakorlatok tartatnak. A honvéd táviró osztály f. hó 23-án és 25-én vonult át városunkon és felrakta a *vác—kassai aliami út* mentén a táviró és telefon huzalokat. A közönséget figyelmezteti a hatóság a táviróvezeték kímélésére, mert azok megrongálása büntetendő cselekményt képez. A huzalokat érdekesen és gyorsan akasztották kampós rudak segítségével a háztalak szögleteire, erkélyeire, fák törzsére és vékony galyaira, sőt 25-ikén másik drótot is vontak a *Kossuth-utca* másik oldalán: elől járt a dróttékerecsel egy legény, utánna egy huzta a drótot vastag bőrkezttyűs kézzel, ezután járt kettő kampós ruddal elhelyezni és még egy-két katoná rendezte. A gyakorlatok alatt nyargaltak ide-oda lovakon és újkori vasparipán, biciklin is a huszárok. A telefon állomás a város háza hajduszobájában van elhelyezve, honnan már f. hó 25-ikén nagyban folytak a telefon híradások.

Gyilkosság. Mult számunkban adtunk hírt arról, hogy *Garamszécs* község határában a rozs-földön *Mojzes Anna* özvegyasszony 5 éves kis leányát halva találták. Az erélyes nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlen kis leány vadállatias erőszaknak esett áldozatul s a tettest is kiderítette *Vadaj Ferencz* 21 éves *Garamszécsi* napszámos személyében, aki beismerte szörnyű tettét, előadván, hogy a leánykát előbb megbecstelenítette, azután megfojtotta. *Vadaj Ferencz* f. hó 19-én erős csendőri tedezet mellett szállították be a törvényszéki fogházba. Az ügy valószínűleg még az októberi esküdt-széki ülészakban tárgyalás alá kerül.

Villámcsapás. F. hó 23-ára virradó éjjel nagy vihar vonult el *Gömörsíd* fölött s az egymást érő villámcsapások meggyújtották a szérűn levő kalászos terményeket. A cséplőgép körül mintegy 17 gazda termése volt kazlakba rakva s ezek legnagyobb része elpusztult.

Öngyilkosság. *Margitta* Simon királybegyaljai lakos, f. hó 14-én magát ittas állapotban mellbe szurta, minek folytán f. hó 20-án meghalt. Öngyilkosság esete forogván fenn, az ügyészség a temetést a boncolás mellőzésével engedélyezte.

Különféle anyagok szállítása. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a pólai cs. és kir. tengerészeti arzenál különféle anyagok, u. m. festékek, bőrárúk, szappan, kőszén, stb. szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 19-ig nyújtandók be.

Kabaré. Szeptember 2-án *Lévárt* fürdőn kabaré estélyt rendeznek táncszal és tombola játékkal egybekapcsolva. Belépő jegyek: az első négy sorban 2 kor. 50 fillér a többi sorban 2 korona. Miután a tiszta jövedelmet a *rimakokovai tüzkárosultak javára* fordítják, a legmelegebben ajánljuk a környék intelligenciája figyelmébe a sikerültnek ígérkező mulatságot. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és a lapokban nyugtáznak.

Szobatüz. A magukra hagyott gyermekek már sokszor okoztak galibát szülőiknek és gondviselőiknek. Ilyen eset történt augusztus 25-én reggel Rimaszombatban a Rákóczy-utcában egy családos asztalossegéd lakásán. A férfi dolgozni ment, az asszony piacra távozott, az otthonhagyott gyermekek gyútláhhoz jutva játszottak és meggyújtották az ágyat, attól lángra kapott egy láda és már majdnem komoly veszedelem támadt, de szerencsére hazajött a háziasszony s eloltva a tüzet, megmentette a gyermekeket és a lakást a pusztulástól.

Szavatossági idő. Gyakran tapasztalható, hogy az állattartó gazdák a törvényes szavatossági időt összetévesztvén, sokszer tetemes károkat szenvednek, miért is *Palm* Nándor nyug. kir. törvényhatósági állatorvos ur szíveségéből közlendőnek tartjuk a következőket:

Lovaknál szavatossági idő: takonykóránál 15, bőrféregnél 30, havi vakságnál 30, fekete hályog szép vakságnál 30, gyanus mirigynél 15, fulladozás, kehelességnél 15, buta csira, kolerikusnál 30, csökönységénél 30 nap. Komorsággért, hogy ha közveszélyes, mindaddig szavatol az eladó, míg ennek hibája fel nem tűnik.

Szarvasmarhánál: gümőkóránál 30 nap, ha ez visszamenőleg megállapítható, 90 napig is, méteykóránál 60 nap, csökönységénél 30 nap.

Juhoknál: méteykór és tüdőszőrféregnél 60 nap. Más betegségeknél fennáll a szavatosság, ha beigazolható, hogy már vétel előtt az állat beteg volt.

A rimakokovai tüzkárosultaknak. Rimakokova község tüzkárosultjai javára újabb a következő adományok érkeztek: Cseh-berek község pénztára 20 k., gróf Forgách Antal és neje Podrecsány 100 k., Dulla Nándor divényoroszi 15 k., Ipolyberzence község pénztára 25 k., Percz Samu Rimaszombat 30 k., Ipolyszele község pénztára 20 k., Darnya község lakosai 12 k. 10 fill., Várgede község lakosai 43 k. 40 fill., Balogfala község lakosai 23 k. 62 fill., a rimaszombati kereskedő ifjúság által f. évi aug. 6-án tartott táncmulatság jövedelme 238 k. 12 fill., Dobsina város pénztára 200 k., Oravec József Ledniczóna 10 korona. — Rimakokova község előljárósága s a segélyező bizottság az adományokat hálás köszönettel nyugtázza.

Hidrenoválás. A losonci-utcán a városkert felé vezető Sódoma hídát a napokban renoválták. Renoválás alatt látható volt a hid szerkezete. A hid kocsijárójának apró kőből álló burkolata alatt hatalmas vastag tölgyfalapok vannak, ezek kezdtek korhadni, most ezek helyett raktak be újakat. Ezek a vastag tölgyfalapok erős vasgerendákon állanak keresztben. A hid gyalogjárója úgy készült, hogy a vasgerendákra közönléként erős tölgytágerendákat helyeztek keresztbe s ezekre hosszában erős tölgytádeszkákat szögeztek. Mivel a hid két oldala különálló szerkezetű, azért a forgalom a javítás alatt sem szünetelt.

Gondatlanságból okozott emberölés. Valóban meglepő az a gyorsaság, mellyel a helybeli kir. törvényszék a bűnügyeket lebonyolítja. Még csak három héttel ezelőtt: július 30-án történt a gömörpanyiti végzetes eset, melyről lapunkban is referáltunk, s már f. hó 23-án megtartott ez ügyben a főtárgyalás. A vizsgálóbíró, a kir. ügyészség legnagyobb pontossággal és dícséretes gyorsasággal készítette elő az ügyet, s a bíróság ítélezhetett benne. Az eset az volt, hogy Zunterstein Sándor gömörpanyiti gazdatiszt július 29-én társaival gömörpanyiton sörözött, majd Tornaljára ment, hol hajnalig pezsgőzött, reggeli 4 óra tájban másnap hazament mámorosan Gömörpanyitra s ott munkásokat akart fogadni, bement a Jaecsuran István udvarába. Itt az ólajtóban találta Terpák Istvánt s vele szóba állván, Browning-fegyverét kivette zsebéből s odaadta

Terpáknak, hogy a jászol előtt álló egyik tehenet lője le. Terpák nem volt hajlandó a gazdatiszt kívánságát teljesíteni, mire Zunterstein ruháját a mellén szétártta s e szavakat kiáltotta Terpáknak: „Hát lőj akkor ide!” Ezt azonban még kevésbé volt hajlandó megtenni Terpák, hanem odaadta a fegyvert a gazdatisztnak, hogy tegye el. „Nohát majd lelőlek akkor én!” Kiáltotta Zunterstein káromló szavakkal és meglötte Terpákot, ki összeesett s a rozsnói kórházban csakhamar meghalt. A f. hó 23-án megtartott főtárgyaláson *Cseh* István táblabíró elnökölt, a vádat *Penyigey* Lajos képviselte, védő *Fazekas* Dezső tornaljai ügyvéd volt. A bíróság Zunterstein Sándort a lefolytatott bizonyítási eljárás után gondatlanságból okozott emberölés vétségében mondotta ki bűnösnek, s egy évi fogházra ítélte. A büntetésből 23 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vett a bíróság. Az ítélet jogerős.

Szeszkészlet bejelentése. A helybeli pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy azok, kik az 1911. évi szeptember hó 1-ső napján a szabad forgalomba már átment, vagyis szeszadóval és szeszadó pótlékkal is már megadózott olyan égetett szesz folyadékok készletével bírnak, mely összesen 10, illetőleg 5 liternél több alkoholt tartalmaz, kötelesek legkésőbb az 1911. évi szeptember 3 ik napjáig a folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiségét, melyben az a folyadék tartatik, az illető készletek tartási helyére nézve illetékes pénzügyőri szakasznál írásban, két példányban bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy ezek a készletek saját vagy idegen helyiségekben vannak-e elhelyezve. Ha az égetett szesz folyadékok összes készlete az elárusításra vagy kinnérésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter, más háztartásokban pedig a családfő birtokában 5 liter tiszta alkoholt meg nem halad, azt nem kell bejelenteni. Minden más esetben a szabadforgalomba már átment összes készlet, ide értve a pótdadó alá nem eső, illetve öt liternyi mennyiséget is, bejelentendő. A kis tartályokban lévő illatszerek, ha súlyuk 1 kilogrammnál nem tesz többet, nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá. A bejelentéshez szükséges űrlapok az előállítási költségek megtérítése mellett, minden pénzügyőri szakasznál kaphatók. A készletek bejelentése és a készletek után esedékes pótdadónak befizetése a birtokosnak képezi köteleességét. Az egy ugyanazon fél birtokában ugyanabban a községben (városban), habár különböző helyiségekben levő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) levő égetett szesz folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendők. Ha az 1911. évi szeptember hó 1-én meglévő égetett szesz folyadékok készletének bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkoholmennyiség 10 százalékkal csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapított, az így megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitétt pótdadó 4 szerez összegétől annak 8-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmaztatik. A bejelentésben foglalt másnemű valótlanosságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fenytetnek.

Nyilvános nyugtázás. A putnoki Ipartestület által július 30-án szép közönség részvétele mellett megtartott mulatság anyagi eredménye is fényes volt: Bevétel összesen 642 kor. 66 fill., összes kiadás 141 kor. 56 fill., maradvány 501 kor. 10 fillér, mely összeg a meghívón jelzett alapokra a putnoki takarékpénztárnál lett gyümölcsözés végett elhelyezve. A siker emelésében nagyban hozzájárult a hölgyek közreműködése, melyért e helyen is köszönetet mond a rendező bizottság.

Iskolakönyvek
ődon és új állapotban kaphatók
ifj. Rábely Miklós
könyvkereskedésében Rimaszombat.

Egy jó házból való fiut

TANULÓUL

elfogad **STECH KÁLMÁN** női divat-
áruháza **Rimaszombat.**

PÁDÁR ANTAL

angol női-szabó divatterme
Rimaszombat - Rózsa-utca 20.

Elvállal minden e szakba vágó munkák izléses és szakszerű készítését.

Remekül készíti az őszi és téli idény ujdonságait, mint: **bársony kosztümök, Persiáner kabátok,**
(—) **bundák** stb. stb. 2—5

Pontos és szolid kiszolgálás.
I. rendű párisi divatlapok.

Modernül berendezett próba-szalon áll a n. é. hölgyközönség rendelkezésére.

PÁDÁR ANTAL

angol női-szabó divatterme
Rimaszombat - Rózsa-utca 20.

Hirdetmény.

1506—1911. szám. — **Sajógömör** város, **vásári helypénzszedési joga** folyó évi **szeptember hó 3-án d. u. 3 órakor** 1912. január 1-től járó 3 évi időtartamra Sajógömör községhezánál a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe kiadatik, hová a bérleni szándékozók meghívotnak.

Kikiáltási ár 580 korona. Bérlő köteles a kikiáltási ár 10%-át az árverezés megkezdése előtt készpénz biztosíték címén letenni.

Bővebb felvilágosítás a jegyzői hivatalban nyerhető.

Sajógömör, 1911. augusztus 15.

K. Koncz Márton, bíró.

2—2

Záhonyi János, körjegyző.

Kerestetik

azonnali belépésre egy elsőrendű
nagymunkás

KELETI JAKAB

uri-szabóhoz, 1—* **Tornalja.**

Eladó ház.

Az osztrák kath. plébánia volt épülete a hozzá tartozó belsőszéggel szabad kézből eladó. Ertekezhetni lehet **Krosnyiczky János** plébánossal.

ELADÓ EMELETES HÁZ.

Rimaszombatban **Kossuth-u. 24. sz.** ház, melynek földszintjén **két bolthe-lyiség** és egy lakás, az emeleten pedig egy 4 szobás lakás van, a hozzátartozó mindentéle mellékkellyiségekkel szabad kézből eladó. — A vételár- és feltételek felől értekezni lehet ugyanott **Gondkevitcs Ferenczné** tulajdonossal. 3—*

Hirdetmény.

2770—911. sz. — A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur f. évi 45267/III. szám alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a Feled—tiszolci vasútvonalon, *Felsősziklás község telekkönyvbéli ingatlanoknak* a bemutatott tervek szerint szükséges kibővítése *kisajátítási eljárás mellett is fogantatva vétessék.*

Midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t.-cz. 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 2770/911. sz. határozatával én aláírott bizattam meg, s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Felsősziklás község közházánál a **f. év szeptember 25-én d. e. 9 órakor kezdi meg.**

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyalás senki meg nem jelenik, felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ösmerje.

Rimaszombat, 1911. aug. 15.

Lukács Géza s. k. alispán,
mint a kiküldött bizottság elnöke.

Kereskedő tanuló.

Egy jó családból való 3—4 gymnasiumot vagy reált végzett fiu tanulóul azonnal fölvétetik **Feymann és Markó** fűszer-, csemege-, bor- és termény üzletében **Gömör-Rozsnyón.**

Csödtömeg eladási hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy vb. Csizi Kálmán rimaszombati (Gömörmegye) kereskedő csödtömegéhez tartozó és a csödléltár 1—972., 974—1061., 1063., 1065—1066., 1139—1140. tételei alatt felvett bolti áruk, ugymint rőfűs-árúk-, női- és férfi fehér- és ruhaneműek, disz-árúk, kézimunkák, gyermekjátékok stb. és boltberendezés, melynek beszerzési ára 10345 kor. becsértéke pedig 6235 kor. 66 fill. a leltár szerint, zárt ajánlat és az esetleg ezt követő szóbeli versenytárgyalás útján elfognak adatni.

A zárt írásbeli ajánlatok **1911. évi szeptember hó 14-ikének d. e. 12 órájáig** aláírott csödtömeggondnok irodájában nyujtandók be Rimaszombatban, 1000 kor. bánatpénznek egyidejű letétele mellett és ugyanezen nap d. u. 2 órájkor fog a csödválasztmány a rimaszombati kir. törvényszék pertárában a beadott ajánlatok fölött határozni.

A választmány fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok fölött szabadon határozhasson, esetleg valamennyit visszautasithassa és ugyanekkor szóbeli árverést tarthasson.

A csödválasztmány az áruk minőségéért, mennyiségeért s a leltárbeli esetleges tévedésekért szavatosságot nem vállal.

A vételi illeték a vevőt terheli.

Azon ajánlattevő, kinek ajánlatát elfogadják, tartozik a vételárat és a vételi illetéket azonnal kifizetni és az árukat 6 nap alatt az üzlethe-lyiségből elvitetni.

Ha a vevő a vételárat azonnal ki nem fizeti, bánatpénzét feltétlenül elveszti s ha az áruk másodsor az ajánlatnál olcsóbban adatnának el, a különbözetet, valamint a felmerülő költségeket és kárt viselni tartozik.

A leltár irodámban a hivatalos órák alatt megtekinthető, az árukat szintén megtekinthetik a venni szándékozók közbenjöttöm mellett.

Rimaszombat, 1911. augusztus hó.

Ifj. dr. **Institőrisz Endre,**
ügyvéd, csödtömeggondnok.

Pályázati hirdetmény.

A *Rimaszombati Kerületi Munkásbiztosító Pénztár* igazgatóságának és az országos munkásbetegsegélyező és balesetbiztosító pénztár igazgatósága által jóváhagyott határozata értelmében pályázatot hirdetünk az alábbi állásokra: egy 2000 kor. évi fizetéssel és 540 korona lakáspénzzel javadalmazott számellenőri (igazgató helyettes) állásra,

egy 1600 kor. évi fizetéssel és 480 korona lakáspénzzel javadalmazott I. oszt. kezelőtiszt (könyvelő-helyettes) állásra,

egy 800 kor. évi fizetéssel és 300 korona lakáspénzzel javadalmazott III. oszt. kezelőtiszt állásra.

A felsorolt állásokon kívül a pályázók alternative azokra az állásokra is pályázhatnak, amelyek a kiírt állások közül esetleg pénztári tisztviselő által leendő betöltés esetén üresednek meg.

A pénztár igazgatóságához címzett és a borítékban: „Ajánlat pályázati hirdetményre” jelzéssel ellátott zárt pályázati kérvények benyújtásának határideje **1911. évi szeptember hó 10-ikének déli 12 órája.**

Ezen határidőig a zárt pályázati kérvények a pénztár hivatalos helyiségében hétköznapiakon délelőtt 11—12 óráig személyesen is benyújthatók vagy pedig posta útján küldendők be.

A pályázók sajátkezűleg írt és aláírt kérvényükben a kiírt vagy esetleg megüresedő állások közül megjelölni tartoznak azt az állást vagy alternative azokat az állásokat, amelyet illetve amelyeket elnyerni óhajtanak.

Hiányosan felszerelt vagy későn érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

A kérvényekhez melléklendő a magyar állampolgárságot, a teljeskorúságot, vagy nagykorúságot igazoló bizonyítvány, a negyven éven aluli kort igazoló születési bizonyítvány, a pályázó egészséges voltát igazoló pénztári vagy hatósági orvos által kiállított bizonyítvány, továbbá az előképzettséget és eddigi alkalmazásokat tanúsító okmányok és oly értelmű nyilatkozat, mely szerint a pályázó tudomása szerint a pénztár elnökével, illetve alelnökeivel vagy oly alkalmazottjaival, akikkel alkalmaztatás esetén fölé- vagy alárendeltségi vagy ellenőrzési viszonyba kerülne, rokonsági vagy sógor-sági viszonyban nincsen.

Amennyiben a megválasztás nem pénztári orvosi bizonyítvány alapján történt, a megválasztott köteles magát állásának elfoglalása előtt a pénztári főorvos vizsgálatának alávetni.

A számellenőri állásra pályázók kötelesek a *kettős könyvitelben és mérlegkészítésben* való elméleti és gyakorlati jártasságot, továbbá a fogalmazásban, a pénztári adminisztráció körében előforduló összes munkálatok korrekten elintézésénél való gyakorlati jártasságot hivatalos okmánnal igazolni. A számellenőri állásra pályázóktól lehetőleg *kereskedelmi vagy felsőkereskedelmi iskolai végzettség* (érettségi) kívántatik meg.

Az *I. oszt. kezelői állásra* pályázók kötelesek hivatalos okmánnal igazolni, hogy a pénztár összes adminisztrációs munkálatainak ellátásában és a fogalmazásban gyakorlati jártassággal bírnak.

A *III. oszt. kezelői állásra* pályázók a pénztári munkálatok feldolgozásánál való gyakorlati jártasságon kívül a *gépírásban* való tökéletes és teljes gyakorlati jártasságot is kötelesek hitelt érdemlőleg igazolni.

A megválasztottak egy évi próbaszolgálat és a szakvizsga sikeres letétele után fognak véglegesítettetni. A próbaszolgálat ideje alatt a megválasztottal szemben 3 hónapi felmondással a szolgálati viszony kártérítési kötelezettség nélkül felbontható.

Az 1907. évi XIX. t.-cz. 110. §-ában, illetve a pénztári alkalmazottak szolgálati és fegyelmi szabályzatának 6. és 12. §§-ában felsorolt, az alkalmazást kizáró okok főtörzése esetén a megválasztott az alkalmaztatási viszony azonnali megszüntetéséből kifolyólag a pénztárral szemben jogigényeket nem támaszthat.

A jogerősen megválasztottak kötelesek állásaikat a választás megtörténtéről vett értesítéstől számított 8 napon belül elfoglalni és kötelezőleg kijelenteni, hogy a pénztár jóváhagyott

szolgálati és illetmény szabályzatának rendelkezéseit magukra nézve mindenben kötelezőknek elismerik. Teendőiknek részletei felsorolását a megalkotandó pénztári ügykezelési szabályzat fogja tartalmazni.

A pályázókat az egyes állásokra az igazgatóság választás útján alkalmazza.

A választásnál előnyben részesítetnek azok, a kik magánál a pénztárnál vagy más kerületi munkásbiztosító pénztárnál vagy az országos pénztárnál eltöltött *hosszabb ideig tartó sikeres szakszerű és gyakorlati szolgálatot hitelt érdemlőleg igazolnak. A megkívánt előbb felsorolt feltételek egyikének hiánya esetén is az ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.*

A választás ellen kellő időben netalán beadott teletbezés esetén a választás: felsőbb hatóságok elbírálása után válik jogerőssé.

Kelt Rimaszombatban, a rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságának 1911. július hó 30-án tartott üléséből:

Id. Rabély Miklós s. k., Molnár Lajos s. k.,
igazgatósági elnök. ügyvezető-igazgató.

Kosztos diákokat

mérsékelt áron elfogad állami iskolai igazgató **Beszterczebányán,** Kossuth-(alsó) utca 37. szám alatt.

Hirdetmény.

5779—1911. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék közhirrre teszi, hogy a m. kir. államvasutak kisajátító kérelmére az 1881. évi XLI. t.-cz. 40. és 46. §§-ai alapján a putnoki 244. sz. tjkvben 1055. a/2. hrszámú, Fekete Nándor és neje szül. Kecskéssy Eleonora tulajdonát képező ingatlanból 417 □-öl területre, a putnoki 681. sz. tjkvben 1055. a/1. hrszámú, a „Putnoki Hungaria gőzmalom részvénytársaság Budapest” tulajdonát képező ingatlanból 93 □-öltre, — a putnoki 999. számú tjkvben 1052/b. hrszámú, a most említett részvénytársaság tulajdonát képező ingatlanból 248 □-öl területre, — a putnoki 956. sz. tjkvben 1052/a. hrszámú s ugyancsak az említett részvénytársaság tulajdonát képező ingatlanból 51 □-öl területre, — a dienesfalvai 31. sz. tjkvben 40. hrszámú és Katona István tulajdonát képező ingatlanból 522 □-öl területre, — a dienesfalvai 485. számú tjkvben 49 hrsz. s a Héthy Ferencz, Héthy Ferenczné szül. Lőkös Zsófia és Héthy Dénes tulajdonát képező ingatlanból 891 □-öl területre, — a dienesfalvai 18. sz. tjkvben 48. hrszámú s Kovács Sándor, Czene János, Antoni Lajos és Antoni Lajosné szül. Gál Mária tulajdonát képező ingatlanból 308 □-öl területre, — a dienesfalvai 55. sz. tjkvben 47 hrszámú s Bodon Lajos és U. Lászlóné szül. Kovács Katalin tulajdonát képező ingatlanból 281 □-öl területre, — a dienesfalvai 8. sz. tjkvben 46 hrszámú s ifj. Klenics András és Klenics Andrásné szül. Lajka Borbála tulajdonát képező ingatlanból 71 □-öl területre, — a dienesfalvai 485. sz. tjkvben 32 hr. számú és Héthy Ferencz, Héthy Ferenczné szül. Lőkös Zsófia és Héthy Dénes tulajdonát képező ingatlanból 1312 □-öltre, — a dienesfalvai 8 sz. tjkvben 37/a hrszámú s ifj. Klenics András és Klenics Andrásné szül. Lajka Borbála tulajdonát képező ingatlanból 256 öl területre, — a közbirtokosság köztulajdonát képező dülöútból 145 □-öl területre, — a dienesfalvai 556. sz. tjkvben 37/c. hrszámú s Fekete Nándor és neje szül. Kecskéssy Eleonora tulajdonát képező ingatlanból 210 □-öltre — a közbirtokosság köztulajdonát képező dülöútból 26 □-öl területre vonatkozóan a kártalanítási eljárás elrendeltetett és annak megkezdésére tárgyalási határidőül **1911. évi szeptember hó 16. napjának délelőtt 9 órája** Putnok nagyközség házához kitűzött s arra az érdekeltek azon figyelmettel figyeltetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem fogja gátolni.

Kelt Rimaszombati kir. törvényszéknél, 1911. évi július 26-án.

Cseh, kir. törvényszéki elnök.

Csödtömeg eladás hirdetmény.

Vb. ifj. Lopejszky Károly tiszolezi kereskedő csödtömegéhez tartozó és a csödleltár 1-1836. és 1855-1858. tétel számai alatt felvett 12688 kor. 09 fillér beszerzésiáru és 8343 kor. 35 fillérre beállt különféle fűszer-, rövid- és vegyes áruk és üzleti felszerelési tárgyak a csödválasztmány határozata folytán írásbeli zárt ajánlati utot elfognak adadni, mi-ért is a venni szándékozók felhivatnak, hogy 1000 korona bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat legkésőbb **1911. szeptember 5-ikének délelőtt 11 órájáig** alulírott tömeggondnoknál nyujtsák be.

A beérkezett ajánlatok telett a csödválasztmány Tiszolezon a község-házánál 1911. évi szeptember 5-én délután fél 3 órakor tartandó ülésében fog határozni, esetleg szóbeli árverést tartani.

A csödválasztmány az elárverezendő ingóságoknak sem mennyiségeért, sem minőségeért felelőségét nem vállal.

Vevő kötetes a vételárat bánatpénze elvesztésének terhe mellett a tömeggondnoknak azonnal kifizetni és az összes megvett árukat 8 nap alatt úgy az üzletből, mint a többi helyiségek-
ből is elszállítani. A vételi illeketet a vevő viseli.

A csödleltár valamint az árutár is alulírott tömeggondnok közbenjöttével a délutáni órákban megtekinthető.

Rimaszombat 1911. augusztus 22.

Dr. Weinberger Rezső.
ügyvéd, csödtömeggondnok.

Jegyzők figyelmébe!

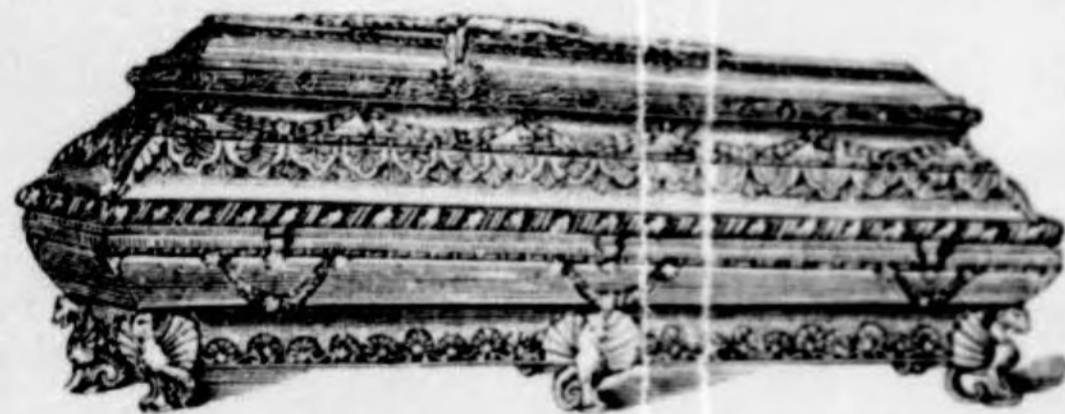
Községi nyomtatványok beszerzése.

Községi közmunka főkönyv-, községi közmunka napló-, községi közmunka költségvetés-, községi közmunka számadásra vonatkozó nyomtatványok beszerzhetők: **id. Rábelly Miklós** és **Fia** nyomdájában **Rimaszombat**.

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására: Rimaszombat város és a vidék n. é. közönségének, hogy **45 év óta fennállott**

HOLLÓSY-féle temetkező-vállalatot

átvettem, azt ezentul a régi név igénybevételével, **Deák Ferencz-utca 24. sz. alatt Zsuffa Kálmán-féle** újonnan épült házban a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. — Kérem eunélfogva mindazokat, kiknek kedves halottaik eltemetése osztályrészül jut, ezen szomorú kötelességek teljesítésével engem megbízni. Elvállalok mindenféle temetkezést és az ezzel járó összes teendőket.

Tartok raktáron mindenféle nagyságban és kivitelben **érez- és fakoporsót, szemfedőt, sorkoszorút, koszorúszalagot, készítették gyászjelentéseket, ravatalozást** stb. mérsékelt áron a leggyorsabbtól a legdiszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri

ZAWADZKY EDE

Rimaszombat, (Deák Ferencz-u. 24.)

Eladó szikvizgyár.

Nyustyán egy szikvizgyár minden felszerelésével és **750 darab üveggel**, szabad kézből eladó. — Venni szándékozók forduljanak:

Neumann Éliáshoz Nyustyán.

Eladó ház.

Kossuth-utca 8-ik számú ház
bolthelyiséggel eladó.

Értekezni lehet:

Kmetty-u. 7. sz. a lakó tulajdonossal. 1-3

ALTMANN SÁMUEL

rőfös- és női divatáruháza

Rimaszombat, Erzsébet-tér.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy **Rimaszombatban**, az **Erzsébet-téren** (Kaszinó-épület) egy modern alapon berendezett

rőfös- és női divatáruházát

nyitottam, hol mindenféle **gyapju- és selyem-kelmék, kartonok, barchetek**, valódi **szepeességi vásznak** kaphatók. Nagy választék **női ruhadiszkekben**, valamint **női szabókellékekben; csipkék, szallagok** stb.

Továbbá tisztelettel értesitem a nagyérdemű vásárló közönséget, hogy

Szénásy Gyula

budapesti I-sőrendű kereskedő cég **nőruha szövetkülönlegességeinek képviselőjét** szerencsém volt megszerezni és már az őszi idény-ujdonságokból a mintagyűjtemény nálam a n. é. közönség rendelkezésére áll.

Bátorkodom még megjegyezni, hogy a helybeli piacon **GROSINGER MIKSA** cégnél szerzett **12 évi gyakorlatom** töljogosít annak a kijelentésére, hogy az igen tisztelt vevő közönségnek úgy az előzékeny és pontos kiszolgálás, valamint a legmérsékeltbb árak számítása mellett nagybeesű bizalmát kiérdemelni igyekszem.

Magamat a n. é. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel:

Altmann Sámuel.

Gubacs (suska) termés eladás.

A balogvári Coburg herceg erdejéből az ez évi gubacs termés **szeptember hó 1-én délelőtt 10 órakor** a felsőbalogi erdőgondnokság helyiségében írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Coburg hercegi erdőhivatal Meleghegyen.

Amerikai czipők. Amerikai czipők.

Ludtalpuak figyelmébe!

A „REFORM” és „TRIUMPH” LUDTALPVÉDŐ

minden czipőbe könnyen alkalmazható és ruganyosságánál fogva könnyű járást biztosít.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ

Kapható: Kovács Zsigmond-féle

férfi-, női- és gyermek-czipő raktárában

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-U. 8 SZ.

Lovagló csizmák.

Vadász czipők.

Valódi sárczipők. Valódi sárczipők.